

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΘΗΒΩΝ

Ἀσχολούμενος εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας Θηβῶν καὶ Βοιωτίας, ἦν ἐξέδωκα εἰς δύο τόμους κατὰ τὰ ἔτη 1928-1929, ἀνεδίφησα πολλῶν πόλεων καὶ πολλῶν ἰδιωτῶν βιβλιοθήκας. Εἰς μίαν ἰδιωτικὴν βιβλιοθήκην—ἐὰν καλῶς ἐνθυμῶμαι τοῦ ἀειμνήστου Θηβαίου Ἐπαμεινώνδου Παπαβασιλείου—εὔρον πολυσέλιδον χειρόγραφον ἱστορικὴν ἐργασίαν, εἰς ἣν μεταξὺ πολλῶν καὶ ποικίλων ἐξηκριβωμένων ἱστορικῶν περὶ Θηβῶν εἰδήσεων, διέκρινα καὶ κατάλογον περιλαμβάνοντα τὰ ὀνόματα 49 μητροπολιτῶν Θηβῶν—34 Ἑλλήνων καὶ 15 Λατίνων—ἀπὸ τοῦ 1^{ου} μ. Χ. αἰῶνος μέχρι τοῦ 1929.

Παραβαλὼν τὸν κατάλογον τοῦτον πρὸς τὸν ὑπὸ Μυστακίδου ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν τοῦ ἔτους 1936 δημοσιευθέντα ἐπισκοπικὸν κατάλογον Θηβῶν καὶ πρὸς τὸν τοῦ Le Quiñ (Oriens Crist. τόμ. III σελ. 1081-1088), παρετήρησα ὅτι, εἰς μὲν τὸν κατάλογον τοῦ Le Quiñ, περιέχονται πάντα τὰ ὀνόματα τῶν Λατίνων μητροπολιτῶν τοῦ εἰς χεῖράς μου καταλόγου μὲ τελείαν ὁμοιότητα καὶ ἀκρίβειαν, εἰς δὲ τὸν τῆς Ἐπετηρίδος ἀναγράφονται 17 ἐκ τῶν ὀνομάτων τοῦ ἡμετέρου καταλόγου.

Πιστεύω ὅθεν, ὅτι ὁ κατάλογος τῶν μὴ σημειουμένων ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἔργοις μητροπολιτῶν Θηβῶν εἶναι ἔργον δυνάμενον νὰ συμβάλῃ ἕως εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ταύτης, τὸν παραδίδω εἰς τὴν δημοσιότητα διὰ τῶν στηλῶν τῆς Ἐπετηρίδος, προσθέτων ὅτι διὰ τὸ θέμα σημειωτέα εἶναι αἱ ἔμμετροι σφραγίδες τῶν μητροπολιτῶν Νικήτα (ΙΑ'—ΙΒ' αἰ.) καὶ Ἰωάννου (βλ. V. Laurent, ἐν Ἑλληνικοῖς, τόμ. 8 [1935] σ. 56 ἀρ. 712 καὶ τόμ. 4 [1931] σ. 340 ἀρ. 169). Τὸν Ἰωάννην τοῦτον ὁ ἐκδοὺς τὴν σφραγίδα G. Schumberger νομίζει σύγχρονον τοῦ Θεοφυλάκτου τῆς Βουλγαρίας (1078-1092). Ὁ κ. Ν. Βέης (Βυζαντινὰ Χρονικὰ τῆς Πειρουπόλεως, 21 [1914] σ. 209-212) ταυτίζει αὐτὸν μὲ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Καλοκτένη (ΙΒ' αἰ.), ὁ δὲ πατὴρ Laurent ἀναγράφει καὶ ἕτερον μητροπολίτην Θηβῶν, τὸν Ἰωάννην Κοσσίφην.

Ἐν τέλει προσθέτω ὅτι ὁ κατὰ τὸ 1634 ἀναφερόμενος Παρθένιος μνημονεύεται ὡς Θηβῶν καὶ ἐν σιγίλλῳ τοῦ 1638 (Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, Ἑλληνικά 2. 154), ὅτι τῷ 1700 κατέχει τὴν ἀρχιερατικὴν ἔδραν ὁ Ἀθανάσιος (Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἐνθ' ἄν. 2. 397) καὶ τῷ 1734-1737 τοῦλάχιστον ὁ Ἀνανίας (Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἐνθ' ἄν. 3. 129. 132. 138), ὁ δὲ ἄνευ χρονολογίας ὑπὸ τοῦ Μυστακίδου (σ. 178) ἀναφερόμενος Ἀνθιμος ἦτο Θηβῶν τοῦλάχιστον κατὰ τὸ 1763 (Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἐνθ' ἄν. 3. 443).

ΕΚ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΘΗΒΩΝ

1. Ροῦφος. Οὗτος ἐξημέμητισε πρῶτος ἐπίσκοπος Θηβῶν, ἐμαρτύρησε δὲ μεταξὺ 54 καὶ 68 μ. Χ. (᾽Ορα Γ. Τσεβᾶ, Ἱστορία Θηβῶν, 2, σελ. 15 καὶ Ἄνδ. Τριανταφύλλου, Αἱ ἀρχιερατικαὶ ἐπαρχαὶ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ἐν προγενεστέροις τοῦ 1821 χρόνοις, Ἱερὸς Σύνδ. 1916 ἀρ. 268. 11).
2. Διονύσιος, ὅστις φέρεται παρακαθῆσας εἰς τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ ὑπογράφας «Ὁ Θηβῶν Διονύσιος».
3. Μόσχος. Οὗτος παρεκάθησε, τῷ 347, ἐν τῇ ἐν Σαρδικῇ Συνόδῳ: ὑπογράφει: «ὁ Θηβῶν Μόσχος».
4. Ἀνύσιος, ὅστις παρέστη ἐν τῇ συνόδῳ Ἐφέσου, τῷ 431, καὶ ὑπέγραψεν: «Ἀνύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν κατὰ Θήβας, ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας τῆς κατὰ Ἑλλάδα». (᾽Ορα Γ. Τσεβᾶ, Αὐτόθι, σελ. 16).
5. Ἀρχέτιμος, ὅστις ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς συνόδου Κορίνθου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα τῷ 457 ὑπέγραψεν: «Ἀρχέτιμος Θηβῶν».
6. Ἰππόλυτος, ὅστις περὶ τὸ 650-750 συνέγραψε γενεαλογίαν τῶν συγγενῶν τοῦ Χριστοῦ.
7. Μαρκιανός. Οὗτος παρεκάθησεν ἐν τῇ 8^η οἰκουμενικῇ Συνόδῳ τῷ 870 ὑπογράφας Μαρκιανός ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Θηβῶν. Κατὰ τὸ 869 τὸν ἀναφέρει καὶ ὁ Μυστακίδης. (Ἐπετ. Ἐταιρ. Βυζ. Σπουδ. 12. 177).
8. Κωνσταντῖνος. Τῷ 1080 συνεκλήθη σύνεδρος ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Εὐστρατίου, ἐν ἧ ἀνεγνωσθήσαν γράμματα τοῦ μητροπολίτου Θηβῶν, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἀναγράφεται. Οὗτος, κατ' ἐμέ, εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Μυστακίδου (Ἐνθ' ἀν. σ. 177) ἀναφερόμενος Κωνσταντῖνος.
9. Ἰωάννης, ὅστις παρεκάθησεν εἰς τὴν σύνοδον Κωνσταντινουπόλεως, τῷ 1166, καὶ ὑπέγραψεν: «Ἰωάννης ὁ Θηβῶν».
10. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλοκτένης, μητροπολίτης Θηβῶν καὶ ἔξαρχος πάσης Βοιωτίας (ΙΒ' αἰῶνος). (᾽Ορα Γ. Τσεβᾶ, Ἐνθ' ἀν. σ. 59-64 καὶ ὅσα ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω).
11. Γρηγόριος, ἐν ἔτει 1490. Κατὰ τὸν Τοῦρκον περιηγητὴν Ἀλῆ Βέην, οἱ Τοῦρκοι ἦσαν τότε ὀλίγοι ἐν Θήβαις, οἱ δὲ Χριστιανοὶ διωκοῦντο ὑπὸ τοῦ σερασκέρη καὶ τοῦ μεγάλου μουφτῆ Γρηγόρη (ἐπισκόπου) κατοικοῦντος εἰς τὸ κανάλι τῆς Πόρτας, ὅπου ὑπάρχει ἐκκλησία διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερηφανεύονται ὅλοι οἱ χριστιανοί. Προφανῶς πρόκειται περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. (᾽Ορα Γ. Τσεβᾶ, Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 350-351).
12. Ἰωάσαφ, ἀναφέρεται τῷ 1564 ὡς ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βοιωτίας. Τὸν μνημονεύει ὁ Μυστακίδης (Ἐνθ' ἀν. 177) ὡς παραστάντα ἐν ἁγίῳ ὄρει κατὰ τὸ 1544.
13. Λαυρέντιος. Ὁ Μυστακίδης (Ἐνθ' ἀν. σ. 177) ἀναφέρει μητροπολίτην Θηβῶν Λαυρέντιον μετασχόντα τῷ 1593 τοπικῆς συνόδου. Οὗτος,

πιθανῶς, εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Μητροπολίτην Θηβῶν τὸν κατὰ τὸ 1595 μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου καθιερώσαντα τὸ ἑορτασμὸν τῆς ὁσίας Φιλοθέης.

14. Μητροφάνης 1622. Οὗτος φέρεται κατὰ τῷ 1625 ὡς παραιτηθεῖς. (Μυστακίδης, Ἔνθ' ἄν. σελ. 177).

15. Ἰεζεκιήλ 1657, καθηρέθη κατὰ τῷ 1666. Τὸν σημειοῖ ὁ Μυστακίδης (Ἔνθ' ἄν. σ. 178 βλ. καὶ Ζακυθηνὸν ἐν Ἑλληνικοῖς 2. 164).

16. Ἰερόθεος, τῷ 1685· παρὰ Μυστακίδην (Ἔνθ' ἄν. σελ. 178) καὶ κατὰ τὸ 1687.

17. Δαμιανός, ἐν ἔτει 1721.

18. Μακάριος Φιλάρετος, Θηβῶν καὶ πάσης Βοιωτίας τῷ 1729.

19. Ἀθανάσιος, τῷ 1734. Ἀναφέρεται ἐν πατριαρχικῷ σιγιλλῷ τοῦ 1740 (βλ. Δ. Ἄ. Ζακυθηνοῦ, Ἀνέκδοτα πατριαρχικά ἔγγραφα, ἐν Ἑλληνικοῖς, 3, σελ. 141). Τὸν Ἀθανάσιον, ζῶντα καὶ κατὰ τῷ 1746, ἀναφέρει καὶ ὁ Μυστακίδης (Ἔνθ' ἄν. σελ. 178).

20. Μητροφάνης, ἐν ἔτει 1744.

21. Ἀθανάσιος, ἐν ἔτει 1784, Οὗτος ἦτο δόκιμος ἀγιογράφος. Ἐν τῷ ναῶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θηβῶν σφύζονται τρεῖς εἰκόνες αὐτοῦ. Ὅρα Γ. Τσεβᾶ, Ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 349. Οὗτος κατὰ σημείωμα τοῦ Μυστακίδου (Ἔνθ' ἄνωτ. 178) ἦτο μητροπολίτης Θηβῶν ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1773 μέχρι τοῦ 1790, ὅτε καὶ ἀπέθανε.

22. Τιμόθεος, τῷ 1792. Οὗτος, ἐλθὼν εἰς Ῥήξιν πρὸς τὸν βοεβόδαν Θηβῶν Σαλῆ Ἀγᾶν, διεξήγαγε τριήμερον πόλεμον κατ' αὐτοῦ, θέλοντος νὰ καταλάβῃ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα. Οἱ Τοῦρκοι τὸν ὠνόμασαν Δελήπαπαν.

23. Κύριλλος, 1793-1812. Οὗτος ἦτο ἐκ τῆς οἰκογενείας Μουρούζη μὲ παράσταισιν μεγαλοπρεπῆ, καλλίφωνος, πεπαιδευμένος, γενναιόδωρος, δημοφιλῆς εἰς Ἑλληνας καὶ Τούρκους. Κατὰ Μυστακίδην (αὐτόθι 178), ἀπέθανε κατ' Αὐγούστον τοῦ 1812.

24. Ἀνανίας, 1812-1820. Κατὰ τὸν Μυστακίδην (Ἔνθ' ἄν. 178) ἀπέθανε τῷ 1820.

25. Παῖσιος, 1820-1850, (βλ. Γ. Τσεβᾶ, Ἱστορ. 2, σελ. 430).

26. Ἀβράμιος Ἀναργύρου (1852-1857)

27. Δοσίθεος Ἀσημακόπουλος (1858-1887)

28. Ἰερώνυμος Βλαχάκης (1 Ἰουνίου 1901-1909)

29. Συνέσιος Ζαννῆ Φιλιππίδης (20 Μαΐου 1912)

Γ. Τσεβᾶ, Ἔνθ' ἄν. 2, σελ. 430.

ΓΕΩΡΓ. Δ. ΤΣΕΒΑΣ